Naiset jämähtävät helposti liian kapean alan asiantuntijoiksi. **VARATOIMITUSJOHTAJA LEENA LINNAINMAA, KESKUSKAUPPAKAMARI**

Elintarvike- ja metsäalan yritysten johdossa viidesosa naisia

Miehet jyräävät suurten elintarvike- ja metsäalan yritysten johtoryhmissä. Naisten osuus kasvaa hitaasti mutta varmasti.

Karkeasti noin viidesosa suurten elintarvike- ja metsätalousalan yhtiöiden johtoryhmien ja hallitusten jäsenistä on naisia.

Keskuskauppakamarin lakimiehen **Antti Turusen** mukaan kaikkien pörssiyhtiöiden johtoryhmien naisjäsenten osuuden keskiarvo on 20,7 prosenttia.

Naisten osuutta pörssiyhtiöiden johtoryhmissä ja hallituksissa tutkittiin Keskuskauppakamarin selvityksessä.

Suurimmat elintarvike- ja metsäalan yritykset edustavat keskiarvoa hyvin.

Eroja yhtiöiden välillä kuitenkin on.

Stora Ensossa naiset ovat hyvin edustettuina. Viime vuoden johtokunnassa ei naisia ollut lainkaan, mutta tänä vuonna heitä on neljä yhdestätoista. Hallituksessakin naisia on kolmasosa.

Atria Oyj:n ja Metsä Groupin johtoryhmissä naisia ei tällä hetkellä ole.

Kaikkien toimialojen hallituspaikkojen osalta on selvitetty jäsenten koulutus- ja työtaustoja.

”Esimerkiksi maataloustaustaisia on kaikista hallitusjäsenistä kolme prosenttia”, Turunen kertoo. ”Tämä on laskettu niin, ettei toimitusjohtajana joskus toimineita ole mukana.”

Hallituksissa on sijaa naisille

Yhtiöiden hallituksissa naisten osuus on hieman johtoryhmiä suurempi. HK Scanin ja Stora Enson hallituksissa naisia on kolmasosa.

Elintarvikealan suurten pörssiyhtiöiden hallituksissa naisia on viidesosa. Pörssiyhtiöiden ulkopuolella olevan Valio Oy:n nelihenkisessä hallituksessa on kuitenkin vain miehiä.

Keskuskauppakamarin selvityksen mukaan naisten osuus pörssiyhtiöiden hallituksissa on Suomessa yli kolminkertaistunut kymmenessä vuodessa. Nykyään naisten osuus kaikkien suomalaisten pörssiyhtiöiden hallituksissa on 23 prosenttia.

”Jos naisia valittaisiin liiketoimintajohtoon, heitä valikoituisi automaattisesti hallituspaikkoihinkin”, kertoo Keskuskauppakamarin varatoimitusjohtaja **Leena Linnainmaa**.

Selvityksen mukaan 79 prosentilla hallitusten jäsenistä on aiempaa kokemusta liiketoimintajohdosta.

Nuoret naiset johtotehtäviin

Keskuskauppakamarin selvityksestä käy ilmi, että nuorten naisten määrä yritysten johtoryhmissä on hienoisessa kasvussa.

Suomessa naisten osuus johtoryhmissä on muihin EU-maihin suhteutettuna korkea.

Kun taas verrataan naistoimitusjohtajien määrää, Suomi on muita maita jäljessä. Selvityksessä todetaan, että tällä hetkellä Suominen Oyj:n **Nina Kopola** on Suomen ainoa pörssiyhtiön naistoimitusjohtaja.

Liikevaihdoltaan vuonna 2013 yli kahden miljardin euron suuruisen Valio Oy:n toimitusjohtajana aloitti lokakuussa **Annikka Hurme**.

Leena Linnainmaa toteaa, etteivät sukupuolikiintiöt edistäisi johtoryhmäpaikkojen saavuttamista.

”Suomessa on perinteenä, että diplomi-insinöörit ovat liikkeenjohdossa. Naiset opiskelevat sitä alaa melko vähän”, kertoo Linnainmaa.

REETTA PILHJERTA

JOHANNA TIRRONEN/VALIO

Valion Annikka Hurme on yksi Suomen harvoista suurten yritysten naistoimitusjohtajista.

»Naiset ovat yleisesti ottaen hyvin tunnollisia ja ottavat työtehtävänsä ehkä liiankin vakavasti.«

LEENA LINNAINMAA

Naisten osuus elintarvike- ja metsäyhtiöiden johdossa

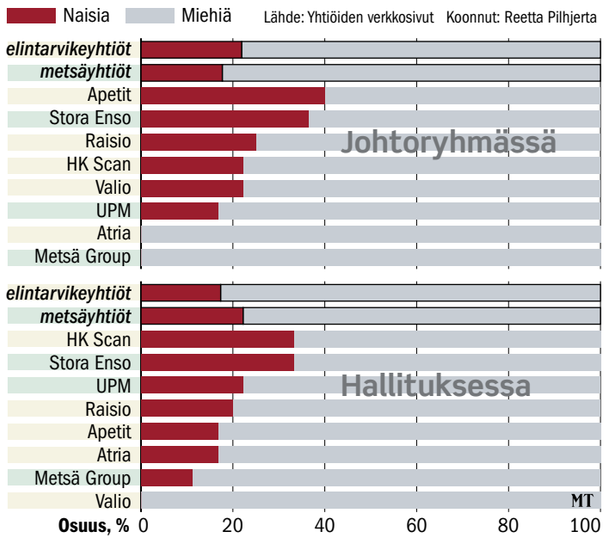

Mikseivät naiset päädy johtotehtäviin?

Keskuskauppakamarin varatoimitusjohtaja **Leena Linnainmaan** mukaan kaikki lähtee asenteesta. Asenteet heijastavat jo nuorella iällä koulutusvalintoihin.

Miksi sitten asennoitumista naisjohtajia kohtaan ei ole pystytty muuttamaan?

Linnainmaan mukaan johtajuuden naisroolimallit puuttuvat.

”Voi olla, että työnantajat eivät luo naisille urapolkuja riittävän aktiivisesti. Naiset jämähtävät helposti liian kapean alan asiantuntijoiksi”, Linnainmaa pohtii.

”Naiset ovat yleisesti ottaen hyvin tunnollisia ja ottavat työtehtävänsä ehkä liiankin vakavasti.” Johtajan ei tarvitsisi olla koko ajan tavoitettavissa.

”Naisille opetetaan, ettei pidä olla liian innokas”, Linnainmaa sanoo. ”Eteenpäin pyrkivää naista pidetään outona”.

Naiset eivät koe olevansa soveltuvia työtehtäviin, jos he eivät täytä jokaista hakukriteeriä. Linnainmaa puhuu ”kympin tytön syndroomasta”.

Muutoksia on kuitenkin ilmassa. Alle 40-vuotiaana johtoryhmiin valitut ovat aiempaa useammin naisia. ”Muutos antaa uskoa sille, että asenteet ovat vaihtumassa”, Linnainmaa toteaa.

REETTA PILHJERTA

Rantojen pakkolunastus kuohuttaa

Pohjanmaan ruotsinkielisten kuntien ranta-alueiden maanomistajat ovat hermostuneet paikallisen elykeskuksen toimintatavasta rantojen suojelussa.

Maanomistajat huomasivat lehti-ilmoituksesta, että elykeskus valmistelee luonnonsuojelualueen perustamista useille ranta-alueille muun muassa Närpiössä, Kristiinankaupungissa, Korsnäsissä, Mustasaaressa ja Vöyrillä.

Asiasta ei otettu alueen maanomistajiin henkilökohtaisesti yhteyttä. Jos maanomistajat eivät olisi huomanneet puuttua prosessiin, alueet olisivat menneet lunastuksen kautta valtiolle ilman neuvotteluita. Tämän jälkeen muun muassa kalastusoikeus olisi poistunut maanomistajilta.

Nylund pöyristynyt

Kansanedustaja **Mats Nylundin** (r.) mielestä toimintatapa on pöyristyttävä.

”Elykeskus vähät välittää laista ja menee suoraan pakkolunastuksiin”, hän ihmettelee.

Elykeskuksen ylitarkastajan **Riina Arffmanin** mukaan toimintatapa on lain mukainen, sillä kyseessä olevat ranta-alueet ovat yhteisiä alueita, joiden omistajat eivät ole järjestäytyneet. Maa- ja vesialueet kuuluvat kalastuskunnille tai jakokunnille, joista on olemassa osakasluettelot, mutta niitä ei aktiivisesti hallinnoi kukaan.

Tällaisessa tapauksessa lunastukseen voidaan edetä ilman neuvotteluja. Näin on aiemminkin tehty.

”Tällaisesta menettelystä on ollut aiemmin ennakkotapaus, joka käsiteltiin korkeimmassa hallinto-oikeudessa asti.”

Arffman rauhoittelee, että suoraan lunastukseen ei nyt mennä, koska maanomistajien edustajat ovat ilmoittaneet haluavansa neuvotella. Neuvotteluissa voidaan valita jokin vaihtoehtoinen suojelumalli, jolloin esimerkiksi kalastusoikeus säilyy.

Kyseessä olevat alueet on jo aiemmin suojeltu Naturan tai jonkin muun suojeluohjelman kautta, mutta ne ovat tähän asti säilyneet yksityisomistuksessa. Kiistanalaisen ranta-alueen yhteispinta-ala on Arffmanin mukaan muutamia kymmeniä hehtaareja.

HANNA LENSU

Eläinlääkäriksi opiskelevat kiittävät käytännön oppia

SEINÄJOKI (MT)
Helsingin yliopiston eläinlääketieteen opiskelijoilla oli mahdollisuus suorittaa kevätlukukaudella 2014 viikon mittainen sikatalouden harjoittelu Etelä-Pohjanmaalla.

”Opiskelijat voivat vaihtaa yhden tuotantoeläinsairaalaviikon viikon oppimisjaksoksi paikallisten eläinlääkärien matkassa Seinäjoella”, kertoo professori **Mari Heinonen** Helsingin yliopistosta.

”Sikaviikko osoittautui todella myönteiseksi kokemukseksi.”

Harjoittelujakson toteutti Seinäjoen yliopistokeskuksen Praktikum Center -hanke.

Lokakuussa 2011 käynnistyneen hankkeen pyrkimyksenä on yliopisto-opintoihin sisältyvien harjoittelujen ja työelämän yhteistyön kehittäminen Etelä-Pohjanmaan maakunnassa.

Yliopistokeskuksella on viisi yhteistyöyliopistoa.

Etelä-Pohjanmaalla olisi tuhannen taalan paikka houkutella enemmän koulutettuja ihmisiä maakunnan elintarviketeollisuuden palvelukseen, Atria Suomi Oy:n henkilöstön kehittämisasiantuntija **Kaija Ketola-Annala** sanoo.

”Pelimerkit ovat käsissämme. On mietittävä, miten houkuttelemme entistä tehokkaammin koulutettua väkeä maakuntaan. Oma koulutusasteemme on yhä liian alhainen.”

JUKKA KOIVULA

VUODEN 1939 PYSÄYTTÄVIN SARJA EI OLLUT KOTIKATU TAI SALATUT ELÄMÄT.

Talvisodan veteraanit pysäyttivät määrältään ylivoimaisen hyökkääjän. Kaikkiaan sotiemme veteraaneja elää vielä lähes 30 000. He ovat auttaneet meitä, nyt sinä voit auttaa heitä lahjoittamalla keräyslippaaseen, sotiemmeveteraanit.fi/talvisota tai tilille FI75 1555 3000 1088 95.

Keräysaika 1.1.2014-31.12.2015. Keräysalue koko maa Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Keräyslupa 2020/2013/3055, 20.9.2013.

TALVISODASTA 75 VUOTTA
SOTIEMME VETERAANIT
VETERANERNA FRÅN VÅRA KRIG
MAASEUDUN TULEVAISUUS

Komissaarien pitää kertoa tapaamisistaan

BRYSSEL (MT)
Euroopan komission jäsenten on läpinäkyvyyden ja avoimuuden nimissä jatkossa kerrottava, ketä lobbareita ja asianosaisia he tapaavat.

Velvollisuus kertoa tapaamisistaan koskee komissaareja, heidän kabinetin jäseniään sekä komission osastojen johtajia. Tiedot tapaamisista löytyvät komissaareiden verkkosivuilta. Käytäntö alkaa joulukuun alussa.

Komissio avaa salailusta kritisoitua EU:n ja Yhdysvaltojen kauppasopimuksen valmistelua. Jatkossa kaikki europarlamentaarikot saavat nähdä valmistelun dokumentit.

Komission varapuheenjohtaja **Frans Timmermans** kehotti myös parlamenttia ja jäsenmaiden neuvostoa vastaavaan avoimuuteen.

Avoimuuden lisääminen on ollut yksi komission puheenjohtajan **Jean-Claude Junckerin** kymmenestä tärkeimmästä aiheesta.

Alunperin ilmoitusvelvollisuuden piti koskea vain komissaareja, mutta Juncker laajensi sitä. Kriitikkojen mielestä velvollisuus tulisi ulottaa kaikkiin komission virkamiehiin.

Lobbaajien, eli erilaisten etujärjestöjen, on myös rekisteröidyttävä. Suuri osa Brysselissä toimivista järjestöistä, myös MTK, on jo rekisterissä.

AIMO VAINIO

Telakan työttömille reilu miljoona tukea

BRYSSEL (MT)
Euroopan parlamentti hyväksyi 1,43 miljoonan tuen Rauman telakalta työttömäksi jääneiden työllistämiseen. Telakkayhtiö STX:n lopetettua telakan vuosi sitten sieltä irtisanottiin noin 600 työntekijää.

Rahoilla voidaan kattaa esimerkiksi jo aloitettuja koulutuksia.

Laivojen rakentaminen Euroopassa on vähentynyt ja markkinaosuudet ovat siirtyneet Aasiaan. Vuonna 2007 EU:ssa rakennettiin 13 prosenttia maailman laivoista, 2013 enää viisi prosenttia.

Raumalla toivotaan töiden telakalla käynnistyvän uudestaan. Kaupunki osti telakan vuodenvaihteessa.

Keväällä perustettu Rauma Marine Constructions tavoittelee eteläisellä Jäämerellä käytettävän huolto- ja tutkimusaluksen tilausta. Yhtiö kilpailee satojen miljoonien eurojen tilauksesta hollantilaisen yhtiön kanssa.

Tukea saivat myös ranskalaiselta GAD-teurastamolta irtisanotut 760 työntekijää. He saivat 0,92 miljoona euroa. Teurastamolla leikattiin sianlihaa.

Tuet maksetaan Euroopan globalisaatiorahastosta. Rahastosta voidaan tukea maailmankaupan muutoksista aiheutunutta työttömyyttä 150 miljoonalla eurolla vuodessa.

Päätökset on vielä hyväksyttävä ministerineuvostossa.

AIMO VAINIO

UUTISTAUSTA

Kreikalle joulupaketti

Kreikan hallituksen toive päästä eroon maata kuristavasta säästöohjelmasta ei toteudu aivan lähitulevaisuudessa. Kriisimaan talous ei vielä seiso omilla jaloillaan.

Euroopan unionin toinen avustuspaketti Kreikalle päättyy vuoden 2014 lopussa. Nyt on kiire ratkaista, miten ensi vuonna estetään maan konkurssi.

Velka kasvanut

Kreikan bruttokansantuote kasvoi kesä–syyskuussa 0,7 prosenttia edellisestä vuosineljänneksestä eli enemmän kuin missään muussa euromaassa. Kasvu perustuu kuitenkin tilapäiseen 23 miljoonan turistin tuomaan tilastopiikkiin. Kreikan talouden syvät ongelmat ovat entisellään.

Kreikan taival kansainvälisten tukiohjelmien varassa alkoi neljä vuotta sitten. Tukipaketeista huolimatta maan valtiontalouden alijäämä oli viime vuonna 13 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Kansainvälisen valuuttarahaston apuohjelma jatkuu vielä vuoden 2016 maaliskuun loppuun. Kreikan velkaantuminen on pahentunut edelleen ja nousee jo 177 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Velkataso on siis vuoden 2012 velkaleikkausta edeltävän tason, 170, yläpuolella.

IMF:n mukaan Kreikan valtion rahoitusvaje nousee mittaluokkaan 12–15 miljardiin euroon vuosina 2014 ja 2015. Kukaan tuskin uskoo, että Kreikka onnistuisi rahoittamaan tällaisia summia vapailta finanssimarkkinoilta.

Käteistä ja heti

Kreikan bruttokansantuote oli tämän vuoden alussa 1,1 prosenttia alempana kuin vuotta aikaisemmin.

Saksalainen taloustutkimusinstituutti DIW arvioi koko vuoden 2014 talouskehityksen Kreikassa jäävän miinusmerkkiseksi.

Maan työttömyysaste on edelleen 26 prosentissa ja inflaatio negatiivinen.

Kreikan ongelma juuri nyt ovat vanhojen velkojen maksuohjelmiin leivotut lyhennykset. Korkoerien pysyessä vuosittain melko samansuuruisina, ovat lyhennykset nimenomaan vuosina 2014 ja 2015 erittäin suuret.

DIW:n laskujen mukaan tänä vuonna noin 24 miljardia ja ensi vuonna 15 miljardia.

Kysymys Kreikan tulevaisuudesta on ratkaistava viimeistään euroryhmän kokouksessa, joka pidetään 8. päivänä joulukuuta. Euroalueen valtiovarainministerit ovat ehdottaneet Kreikalle vakausmekanismi EVM:ään sisältyvää varmuusluottojärjestelyä.

Rahat tai vaalit

Helmikuussa Kreikan parlamentti valitsee maalle uuden presidentin. Myöhemmin keväällä maata uhkaavat ennenaikaiset parlamenttivaalit. Hallituskoalition enemmistö parlamentissa on äärimmäisen niukka.

Vasemmistopuolue Syrizan kasvanut suosio tekee konservatiivisen Uusi Demokratia puolueen (ND) ja sosialistien Pasokin hallituksen olon hyvin epämukavaksi.

Kreikan pääministeri, ND-puoluetta edustava **Antonis Samaras** on luvannut äänestäjilleen, että Kreikka pääsee eroon ei-toivotuista EU-komission, Euroopan keskuspankin ja Kansainvälisen valuuttarahaston taloustarkastajista. Ulkomainen valvontatroikka loukkaa kreikkalaisten kansallisia itsemääräämisen tunteita.

Valuuttaunionin pelastaminen on kuitenkin suurimman maksajamaan Saksan liittokanslerille **Angela Merkelille** tärkeämpää. Hänen kerrotaan olevan valmis jatkamaan Kreikan entisiä apuohjelmia tai solmimaan kolmannen apupaketin.

Saksan näkökulmasta uuden tukiohjelman etu on, että siihen saa liitettyä konkreettisia reformi- ja säästövaatimuksia.

JORMA MATTILA on Berliinissä työskentelevä ulkomaankirjeenvaihtaja.
mattila.press@gmail.com